

Література

1. Сайт Відкритого Університету Великої Британії. – Режим доступу <http://www.open.ac.uk/>
2. The Open University. PGCE/PGDE Handbook. – Milton Keynes, 2010. – 89 р.
3. Котенко О.В. Професіоналізація майбутнього вчителя іноземної мови: теоретико-прикладний аспект / О.В. Котенко // Вісник психології і педагогіки [Електронний ресурс]: Збірник наук. Праць. – Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка, Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка. – К., 2012. – №8. – Режим доступу до збірника: <http://www.psyh.kiev.ua/>Збірник наук. праць. – Випуск 8
4. Хижняк О. Використання позитивного досвіду Великобританії у підготовці майбутніх учителів в Україні / Олена Хижняк [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://library.udpu.org.ua/library_files/poriv_ped_stydii/2012/2012_1_12.pdf
5. Задорожна І. П. Особливості методичної підготовки вчителів англійської мови у Великій Британії: дис. ...канд. пед. наук. – Тернопіль, 2002. – 236 с.
6. Burchell Н. Making a difference: a study of the impact of continuing professional development on professional practice / Н. Burchell, J. Dyson, M. Ressa // Journal of in-service education. – 2002. – Vol. 28. – № 2. – Р. 219-229.
7. Шуневич Б. Розвиток основних компонентів для організації дистанційного навчання в Україні / Б. Шуневич // Проблеми освіти. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2003. – Вип. 33. – С. 45-56.

УДК 378.37.014.553-057.87

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

*Головчук Світлана Юрївна,
кандидат педагогічних наук, керівник відділу виховних технологій
Гуманітарного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка*

Постановка проблеми. Європейські орієнтири набули практичного втілення у низці рішень та дій успішного розвитку української держави, серед яких навчання та виховання студентської молоді. В умовах демократизації освіти, гуманізації її засад, децентралізації управління вищими навчальними закладами дедалі важливішою стала спільна діяльність усіх учасників навчального процесу у вирішенні як повсякденних питань, так і стратегічних напрямів розвитку окремої освітньої установи. Приднання до Болонської угоди поставило перед українським суспільством нові завдання, серед яких ключовим є демократизація освіти та включення у процес управління навчальним закладом представників студентства.

Аналіз досліджень і публікацій. Студентське самоврядування являє нове для молодого українського суспільства. Наукового підходу до вивчення проблеми становлення, розвитку та функціонування на цей час не існує. Окремі аспекти проблеми організації самоврядування почали досліджуватися з 80-х р. ХХ ст. у роботах І. Андрухової, О. Бабіної, І. Батчасової, В. Бобрицької, С. Белової, В. Виноградової-Бондаренко, О. Кардан, О.Перетяко. До питань розвитку ідей учнівського самоврядування зверталися Б. Набоков, Т. Прибор

Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія

Проте особливості становлення та розвитку студентського самоврядування залишилися поза увагою дослідників.

Студент та його активність були також предметом досліджень психологічних та соціологічних наук. Так, зокрема, сучасний український науковець Л. Сокурянська головну увагу приділяє вивченню внутрішнього «я» студента, його думок про майбутнє та психологічних «двигунів» особистості до будь-якої діяльності. Цю думку підтримує і сучасний соціолог Б. Нагорний, розкриваючи студентство як специфічну соціальну групу українського суспільства [3, с. 36].

Метою статті є дослідження діяльності органів студентського самоврядування.

Основним завданням дослідження є аналіз діяльності органів студентського самоврядування.

Виклад основного матеріалу. Студентське самоврядування пройшло певний шлях свого розвитку, його виникнення було обумовлено фактом відкриття вищих навчальних закладів у країні. Університети діяли на принципах колегіальності та самоврядування, були осередками особливої «вільної» атмосфери, панування високої науки, демократичних настроїв. Студентство, як соціальна група, з характерними для її вікової категорії рисами (тяга до спілкування, спільної діяльності, громадської активності) сформувалося до потужного громадського руху з чіткою структурою, завданнями, формами та напрямками діяльності [6, с. 143].

У процесі історичного розвитку й становлення вищої освіти в Європі студентське самоврядування в університетах набуло значного поширення в контексті реалізації демократичних традицій та різноманітних форм управління в освітній сфері, які стимулювали процес реформування, зокрема в освіті, удосконалювали систему взаємодії з державними та різноманітними суспільними установами, сприяли пошукам нових технологій навчання, підвищенню якості освіти, активізації соціальної активності [2].

Студентське самоврядування традиційно було засобом реалізації громадою своїх прав, обов'язків та ініціатив через прийняття рішень, опираючись на власні ресурси у сфері своїх повноважень, співпрацюючи з адміністрацією, а також беручи участь через своїх представників у вирішенні питань, які стосуються студентства.

У сучасній Польщі адміністрація вищого навчального закладу надає ОСС приміщення та забезпечує офісною технікою, виділяє відповідно до поданого бюджету гроші на функціонування студентських організацій. Вартим уваги є досвід Литви у сфері співпраці, де ОСС є юридичною особою і заключає особливу угоду з адміністрацією ВНЗ. Серед їх компетенції найважливішими є угодження розміру плати за навчання і погодження рішень про відрахування студента, окрім тих, які пов'язані з успішністю [5]. Винятковим є повноваження ОСС Латвії про право вето на рішення Сенату вузу, які стосуються студентів. За накладання вето мають проголосувати 2/3 членів ОСС, які представлені в Сенаті. В разі, якщо не сенат, а ректор приймає рішення, яке не задовольняє ОСС, вони виносять проблемне питання на розгляд Сенату вузу, рішення якого про вето є остаточним. Особливістю студентських рад вищих навчальних закладів у Великій Британії є те, що вони мають прогнозоване і стабільне фінансування. Матеріальну підтримку їм надають університети, державні установи, меценати. Вони також займаються

комерційною діяльністю. У їх розпорядженні перебуває мережа різнопланових магазинів, розважальних та спортивних комплексів. Крім того, студентські ради керують певними комерційними установами, які знаходяться на території університету, публікують рекламну інформацію, друкують студентські газети, надають консультації та поради щодо покращення навчання у вищому навчальному закладі. Більшість студентських рад також спрямовують свою діяльність на розвиток спорту, зокрема, діяльність спортивних клубів, волонтерський рух. Органи студентського самоврядування забезпечують ефективний зв'язок між студентами університету та іншими інституціями у галузі вищої освіти й опікуються справами всіх офіційних студентських товариств університету [2].

Приклад вищих навчальних закладів Європи засвідчує, що саме студентське самоврядування забезпечує розвиток творчої особистості, відповідального громадянина, висококваліфікованого фахівця.

Порівнюючи стан розвитку студентського самоврядування в Україні та Європі, зазначимо, що у вище названих країнах вищий рівень усвідомлення суспільством, державними органами влади, зокрема, ролі і значущості освіти як фактора національної безпеки. Глибоким є розуміння також необхідності підтримки і розвитку різноманітних форм студентської демократії. Саме тому, на нашу думку, європейське студентське самоврядування має потужні економічні можливості, що забезпечують самостійність вирішення багатьох соціально-виховних освітніх завдань. Студентська рада європейських університетів, сьогодні слугує моделлю, об'єктом для порівняння або певним алгоритмом для українських студентів, є результатом апробації органічної модернізації західного суспільства. Студентське самоврядування покликане відіграти активну роль у підготовці сьгоднішніх студентів до реального самоврядування, формування в них готовності виконувати свій громадянський обов'язок. Ефективною формою підготовки лідерів визнається система виховання на засадах студентського самоврядування [1].

На думку І. Сметанського, "студентське самоврядування – це не просто школа студентських лідерів, – це академія майбутніх керівників, політиків, президентів, директорів, саме тут молода людина починає виховувати в собі навички справжнього переможця: силу волі, працелюбство і авторитет. Адже якщо ти хочеш покращити своє життя – ти не лідер, але якщо ти зацікавився проблемами інших, знайшов шлях їх вирішення і об'єднав для цього людей – ти справді стаєш лідером. Головне не забувати, що не завжди скрізь треба бути першим і головним, а треба вміти бути членом команди іншого лідера, якщо це піде на користь спільній справі" [7, с. 49].

У Положенні, затвердженому Міністерством освіти і науки України, зазначено, що "самоврядування у вищому навчальному закладі – це самостійна громадська діяльність студентів з реалізації функцій управління вищим навчальним закладом, яка визначається ректоратом (адміністрацією) деканатами (відділеннями) і здійснюється студентами у відповідності з метою й завданнями, які стоять перед студентськими колективами" [1].

У великому тлумачному словнику сучасної української мови зазначено, що самоврядування – це "форма управління, за якою суспільство чи певна організація має право самостійно вирішувати питання внутрішнього керівництва" [5]. Інакше кажучи, студентське самоврядування – це участь студентів у управлінні вищим навчальним закладом. На думку громадської

діяча А. Михайлока, студентське самоврядування це форма самоорганізації студентів, механізм представництва й відстоювання своїх прав, можливість самореалізації. Саме студентське самоврядування покликане захищати права студентів і бути їхнім представником в адміністраціях вузів [4, с. 17]. Студентське самоврядування в університеті здійснюється на принципах: законності, відповідальності, студентської солідарності та взаємодопомоги, демократії та гласності, рівноправності усіх її членів, колегіальності, ініціативності, виборності, організаційної та матеріально-фінансової самостійності, спільної роботи зі студентами університету та їх вільного доступу до всіх видів діяльності органів студентського самоврядування.

Великого значення у функціонуванні органів студентського самоврядування має лідерство, яке може існувати у декількох формах [4, с. 17]:

1) *мегалідерство* – створення суспільних рухів серед молоді, активна взаємодія з існуючими рухами, партіями та суспільними організаціями;

2) *макролідерство* – створення певного самоорганізаційного студентського середовища на рівні вищого навчального закладу або факультету (інституту);

3) *мікролідерство* – вплив на створення ефективного середовища, певної атмосфери в групі, направленої на виникнення прагнень у студентів до кооперації, взаємодопомоги, спільного виконання поставлених завдань;

4) *індивідуальне лідерство*, яке виникає на основі так званого емоційного інтелекту, що включає в себе самосвідомість, самоконтроль, мотивацію, емпатію (вміння поставити себе на місце іншого) і соціалізацію (навички роботи з людьми) [4, с. 18]. Зазначимо, щоб бути успішним, лідер повинен використовувати три типи управлінських навичок загального характеру, зокрема: навички аналізу – уміння зрозуміти кінцеву мету й можливі шляхи й досягнення навички встановлення відносин – уміння захоплювати й вести за собою людей; навички керування процесом – уміння здійснити його практично.

Висновки. На сьогодні питання удосконалення органу студентського самоврядування в Україні залишається відкритим. Основним недоліком, на нашу думку, є недосконала нормативно-правова база щодо повноцінного функціонування студентських рад. Спираючись на тенденції розвитку студентського самоврядування в Європі, зазначимо, що ефективність розбудови суверенної, демократичної, соціальної і правової держави залежить від рівня громадянської зрілості та свідомості студентської молоді. Сучасна система освіти України повинна створити необхідні умови для самореалізації особистості студентів, формування у них організаторських навичок, лідерських якостей, відповідальності за результат своєї праці.

Резюме. Стаття присвячена дослідженню діяльності органів студентського самоврядування, форми самоорганізації студентів, самостійної громадської позиції, механізму представництва й відстоювання своїх прав, можливість самореалізації. Від ефективності його функціонування залежить формування національно свідомого громадянина. **Ключові слова:** органи студентського самоврядування, лідер.

Резюме. Статья посвящена исследованию деятельности органов студентского самоуправления, формы самоорганизации студентов, самостоятельной общественной позиции, механизма представительства и отстаивания своих прав, возможностью самореализации. От эффективности его

функціонування залежить від формування національно свідомого громадянина. **Ключевые слова:** органи студенческого самоуправления, лидер.

Summary. The article is devoted research of activity of organs of student government, form of samoorganizacii of students, independent public position, mechanism of representative office, self-assertion, by possibility of self-realization. From efficiency his functioning depends forming nationally of conscious citizen. **Keywords:** organs of student government, leader.

Література

1. Беднарська О. Нормативно-правова регламентація функціонування органів студентського самоврядування в умовах незалежності України: історична ретроспектива та проблеми // Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/NZTNP_ist/2009_2/materialy/2009_2/Bednarska.pdf
2. Беднарська О. Студентське самоврядування в Європі // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://opad.org.ua/index.php?newsid=1585>
3. Ванькович У. Студентське самоврядування в Україні/ У. Ванькович // Український досвід студентського самоврядування: тенденції, проблеми. – К.: «Молодіжна Альтернатива», 2004. – 60 с.
4. Василевська Н. Є. Якість лідера, Сформованість поняття студентством /Н.Є.Василевська // Сучасні аспекти виховання студентської молоді: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Харків: ХНАМГ, 19-20 березня 2009 р. – С. 17
5. Галаджун З., Гаврилюк Х. Розвиток студентського самоврядування у вищих навчальних закладах в контексті вступу України до Європейського співтовариства // Електронний ресурс. Режим доступу: http://lp.edu.ua/Institute/IGS/IPP/WebRC/issues/Galadzhun_Gavryliuk.htm
6. Гондз Т. Принципи залучення студентів до дії в OCC /Т. Гондз// Громадський сектор та студентське самоврядування як складова розвитку українського суспільства: матеріали Міжнародної студентської конференції, Тернопіль: ТНПУ 240м... В. Гнатюка, 201. – 194 с.
7. Сметанський М. І. Умови підвищення ролі учнівського самоврядування /М.І.Сметанський // Радянська школа. – 1985. – №6. – С. 49-55

УДК 378.147

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Румик Олена Леоніівна

викладач французької мови м. Дніпродзержинськ

Постановка проблеми. Вирішення проблеми глобальної гуманітарної кваліфікованої професійної освіти в нашій державі є одним з першочергових напрямків духовного відродження суспільства, яке вже зараз потребує спеціалістів-професіоналів, здатних мислити самостійно та творчо. Професіоналів, які будуть спроможні продукувати набуті знання у виробничий процес, зумовлений сучасними ринковими відносинами [5]. В умовах активізації зовнішньоекономічних зв'язків української держави та інтеграції України у світове товариство суттєво зросла потреба у спеціалістах, що мають не тільки високу кваліфікацію, а і спроможні самостійно, творчо та кваліфіковано виконувати свою роботу [2].

Підготовка нового покоління освічених професіоналів здатних користуватися набутими знаннями потребує здійснення значних змін у процесі освіти. Система освіти європейських країн та української держави перебуває у стані суттєвих перетворень, зрушень та змін. Країни Європи вже багато років шукають шляхи створення загальноєвропейського освітнього простору та роблять послідовні кроки до його зближення. Головним напрямком загальноєвропейської діяльності є створення таких умов отримання знань, які відповідають теперішнім вимогам суспільства в цілому та окремого індивіда [3].

Вища школа сьогодні будується на класичному навчанні і не задовольняє потреби особистості. В той час як реальна професійна діяльність, що передбачає більш самостійну роботу, ставить високі вимоги до випускників вищих навчальних закладів. Найбільш продуктивному розв'язанню визначених проблем сприяє дистанційне навчання, що впроваджується на основі сучасних технологій, а саме: інформаційних, педагогічних, телекомунікаційних та комп'ютерних [3]. У зв'язку з цим є актуальна необхідність дискусії навколо цього питання.

Аналіз досліджень і публікацій процесів розвитку дистанційної освіти знайшли своє обґрунтування у працях таких науковців як М. Воронов, М. Карпенко, (наукове забезпечення дистанційної освіти, проблеми та напрями досліджень цієї галузі); В. Толочко, Б. Шуневич (основи дистанційної освіти за кордоном та в Україні); О. Тарнопольський, І. Секрет, Н. Еременко (дистанційне навчання іноземних мов) та інші.

Мета дослідження - проаналізувати особливості становлення дистанційної освіти в українській державі як соціального феномену; вивчити спрямованість дистанційної освіти щодо перспектив її розвитку.

Виклад основного матеріалу. Надання одних тільки знань не є головною метою вищого навчального закладу. Навчання пербачає не тільки оволодіння студентами науковими вміннями та навичками, а і виявляти та розвивати творчі та пізнавальні здібності студентів. Оволодіння знаннями і розвиток студентів – поняття близькі, але не тотожні [3]. Освіта – базова основа прогресу, прогрес – головна умова оволодіння якісними знаннями. Розвиток особистості це водночас поняття цілісне і багатогранне: це духовний розвиток, фізичний прогрес, творчі можливості тощо. Тут мають на меті розвинути саме пізнавальні і творчі здібності студентів. Класичні методи навчання і дистанційні методи навчання націлені саме на вирішення зазначених здібностей особистості. Форми і методи навчання з використанням новітніх технологій спрямовують студентів на те, щоб вони мали змогу набувати вміння використовувати надбані знання, відокремлюючи в ньому головні та вторинні чинники, уміти здійснювати порівняльний аналіз та робити висновки, що будуються на логічному використанні знань практичної та пізнавальної діяльності. Новітні технології і навчальні програми сприяють особистому розвитку навчання у вищому навчальному закладі. Виходячи з цих вимог, мета викладача – корегувати та спрямовувати самостійну роботу студентів, мотивувати до творчої активності тощо.

Зараз вже можна говорити про те, що за кордоном накопичено суттєвий досвід використання систем дистанційної освіти.

У 1997 року в 107 країнах світу працювало близько 1000 навчальних закладів, які мали змогу реалізувати дистанційну форму навчання. Загальна кількість студентів, які отримали вищу освіту в 1997 році складала близько 50